

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Николай Радулов, ръководител на департамент „Национална и международна сигурност“, Нов български университет. Област на висше образование: 9. Сигурност и отбрана. Професионално направление: 9.1. Национална сигурност

на

представения дисертационен труд на тема: „**Сигурността в смесените договори на ЕС**“ за придобиване на образователна и научна степен “доктор на науките” на Тодор Коларов, докторант в професионално направление 9.1. Национална сигурност в Нов български университет, департамент „Национална и международна сигурност“, ДП „Стратегии и политики ана сигурност“

Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Представеният за становище монографичен труд „Сигурността в смесените договори на ЕС“ е сериозно постижение в научното развитие на доц. д-р Тодор Коларов като изследовател на правото на Европейския съюз. В същото време монографията е явление в научната ни литература, посветена на изследване на правната система на тази организация.

Изследването на смесените договори на Европейския съюз и тяхната специфика в сферата на сигурността е интердисциплинарна изследователска и аналитична дейност, между правото и сигурността. То е продиктувано от липсата на интегративен подход при разглеждането на въпросите на сигурността, с оглед развитието на правната рамка в специфичната област на смесените договори на ЕС. Анализът на смесените договори на ЕС от гледна точка на науката за сигурността не изключва задълбочена юридическа трактовка, потвърждаваща тезата за многоаспектност и значимост на предизвикателствата, свързани със смесените договори. Посоченият проблем е анализиран съвместно от доц. д-р Коларов и постигнатите в труда му резултати са значими в научно и научно-приложно значение.

Точно формулирани цели и задачи на дисертацията. Самостоятелност на представения дисертационен труд.

Представеният дисертационен труд анализира несъмнено значими проблеми на правото на ЕС и има новаторски характер. За това определено е допринесло и ясното формулиране на целите и задачите на дисертационния труд, формулираните ограничения и избраната методология.

Дисертационният труд е разработен самостоятелно и не повтаря буквално темата и значителна част от съдържанието на труда, представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Налице е постоянен научен интерес на докторанта към изследване на правото и институциите на ЕС.

Формулираната цел на изследването е идентификация на проблемите, които водят до несигурност и са направени предложения за преодоляването ѝ. За постигането на тази цел са поставени следните задачи: изследване на нормативни разпоредби, включително в конституционния фундамент на ЕС, и съдебна практика

на Съда на ЕС; предложения за промени в нормативната база; идентифициране на установени практики и съответно предложения за тяхната промяна.

Кандидатът споделя мнението си, че проблемите със смесените договори ще бъдат актуални до евентуално постигане на федерализация на ЕС, което е промяна в конституционния фундамент на ЕС с оглед реализирането на пълен трансфер на компетентност във външните отношения от държавите членки към ЕС.

Степен на познаване на състоянието на проблема и съответствие на използваната литература. Коректност при цитирането на представителен брой автори.

Научният анализ на такъв сложен изследователски проблем каквито са смесените договори предполага основно познаване както на тяхната история и състоянието им към момента, така и достиженията на научните изследвания по този въпрос. Списъкът на използваната литература включва 169 източника, от които един на руски език, пет на български език и 163 на английски език, което показва познаване в детайли на предмета на изследване и работите на значими европейски и американски изследователи. Стриктно спазва международен стандарт на цитиране и е налице ясното отграничаване на авторите от чуждите съждения и изводи.

Считам че представената работа е пунктуален интердисциплинарен научен труд на границата на правото на ЕС и сигурността.

Съответствие на избраната методология и методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд. Наличие на обоснован и разработен теоретичен модел на изследването.

Изследването на такъв значим за науката и практиката проблем предполага използването на широка гама от изследователски методи. Индуктивният и дедуктивният метод, анализът и синтезът, исторически анализ и анализ на правната база, системният подход, сравнителноправният подход са инструментите, използвани в дисертацията. Те отговарят на необходимия инструментариум за постигане на поставените цели и задачи.

Характеристика на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд

Научните приноси на докторанта могат да бъдат открити в основните направления, оценявани при анализа на дисертационен труд: новост в науката, обогатяване на съществуващи знания, приложение на научните постижения в практиката.

Считам, че са налице съществени приносни моменти, насочени към:

Сключването на международни договори, по които едновременно страни са ЕС или една или повече държави-членки, има за цел постигане на резултати в различни области – такива в компетентността на ЕС, в компетентността на държавите членки или представляват области на споделена компетентност. Усложнената им конструкция с оглед на участващите страни представлява, по изразу на докторанта, „необходимо зло“. От една страна, това е случаят, когато сключването на договора като смесен е единственият начин той да бъде сключен. От друга страна това са случаите, в които е възможно технически да бъдат сключени два договора – един с ЕС и един с държави-членки. Поставянето на темата и детайлният анализ на основанията и разновидностите на смесените договори са принос в научната литература.

Освен чисто юридическите съображения, съществуват и политически, които налагат договорите да бъдат подписвани и от държавите-членки. Авторът е отграничил прилагането на политическите основания за смесен характер на договорите, базирани на волята на държави-членки или на институция и е възприел като водещи юридическите съображения. Наред с тях докторантът е анализирал политическите основания, налагащи разширяването на приложното поле на този тип договори, породени от усложняващите се отношения вътре в ЕС. Съчетаването на юридическия с политическия подход с гледната точка на науката за сигурността прави представената работа оригинална, интердисциплинарна и приносна.

Дисертационният труд предлага подробна класификация на смесените договори. Предвидено е разграничение на този тип договори и е отчетена съвременната тенденцията сигурността да се възприема в по-широки граници и в нейната обвързаност с другите области на управление, в случая – с другите политики на ЕС.

Приносно значение има и изследването на проблемите, свързани с правната конструкция при преговорите и сключването на договора или договорите, касаещи напускането на ЕС от Обединеното кралство.

Сравнителноправният анализ на съдебната практика на Съда на ЕС с тази на Върховния съд на САЩ притежава също ценно приносно значение в светлината на глобализацията и нуждата от унификация на съдебната световна практика.

Въздействия на дисертационния труд върху външната среда

Представеният списък на публикациите включва осем заглавия – монографичен труд, статии в специализирани научни списания и доклади на научни конференции. От списъка на представените публикации несъмнено най-голямо въздействие върху външната среда – както върху научната общност, така и върху хората от практиката, пряко ангажирана с политиката на РБ в структурите на ЕС, ще има публикуваният монографичен труд „Смесените договори на ЕС“. Публикуваните статии в индексирани юридически списания – „Европейски правен преглед“ и „Юридически свят“, засягат достатъчно значими проблеми на материята на смесените договори и могат да послужат за основа на формиране на модерно мислене в сферата на международното право и сигурност.

Лична оценка на кандидата

Познавам Тодор Коларов от 2014 г., когато започна работа като преподавател в ДНМС. От учебната 2017/2018г. доц. д-р Тодор Коларов е щатен преподавател в департамент „Право“ в НБУ. Имам непосредствени впечатления от работата му в департамента, а отзивите на колегите от правния департамент ги потвърждават – добър преподавател, колега, на който може да се разчита, контактен, услужлив, с чувство за хумор, опитен изследовател. Студентите с удоволствие посещават лекциите му. Дисертантът е член на комисията за провеждането на държавен изпит по гражданскоправни науки.

Мнения, препоръки и бележки

Независимо от формалната принадлежност на докторанта към департамент „Право“ считам, че той притежава прекрасни възможности за развитие на интердисциплинарна област, свързана с гражданския процес и гражданската сигурност и следва да поддържа и развива работата си в това направление.

Заклучение

Представеният за защита докторски труд има характера на завършено новаторско научно изследване. С него докторантът потвърждава качествата си на учен-изследовател, който е способен да продуцира значима изследователска задача на високо научно равнище. Получените научни резултати имат неоспорим приносен характер, което ми дава основание да считам, че дисертационният труд отговаря на Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото приложение.

Предвид гореизложеното, давам положителна оценка на представения от доц. д-р Тодор Панайотов Коларов дисертационен труд **„Сигурността в смесените договори на ЕС“** и препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди на кандидата образователната и научна степен „доктор на науките“.

Подпис:

Проф. Д-р Николай Радулов

30.05.2018 г.

София